

Pandemija podžgala kršenje verske svobode

Papeška človekoljubna organizacija *Pomoč Cerkvi v stiski* je 20. aprila objavila novo *Poročilo o verski svobodi v svetu*. V njem ugotavljajo, da se kršitve verske svobode dogajajo v skoraj tretjini svetovnih držav (62), ki pa predstavljajo dve tretjini svetovnega prebivalstva. Do najhujših kršitev prihaja v nekaterih najštevilnejših državah na svetu, kot so Kitajska, Indija ali Nigerija. Države so razdelili v dve kategoriji: v rdečo kategorijo spada 26 držav, kjer prihaja do preganjanja na verski osnovi, v njih pa živi kar polovica svetovnega prebivalstva. Med njimi je dvanajst afriških in štirinajst azijskih držav, v dveh pa poteka tudi preiskava genocida nad muslimansko manjšino (Mjanmar in Kitajska). V oranžno kategorijo so uvrstili 36 držav, kjer prihaja do diskriminacije na verski osnovi, v večini od njih se je od zadnjega poročila položaj še poslabšal. Kristjani so kot najštevilnejša verska skupnost še vedno tudi najbolj preganjani.

Priložnost za islamske skrajneže

Po ugotovitvah poročila je pandemija covida 19 verske manjšine še bolj izpostavila preganjanju. Poleg tega je v revnejših državah razgalila krhkost državnih struktur, ki so se morale spopasti z zdravstveno krizo. Mnoge afriške države so vojaške kapacitete usmerile v boj proti pandemiji, ta položaj pa so izkoristili islamski skrajneži. Džihadisti so se razširili po vsej celini in okrepili svojo prisotnost v osrednji in vzhodni Afriki, posebej kritičen položaj vlada na severu Mozambika. Pandemija jim je ponudila nove priložnosti pri novačenju borcev, ki jim obljubljajo imunost pred okužbo, novi koronavirus pa slikajo kot kazen za nevernike. Med vzroki za uspeh skrajnežev poročilo našteva tudi močno korupcijo v državah, bogatih z naravnimi viri, ter pomanjkanje priložnosti za večinoma mlado populacijo, kar so še poslabšali ukrepi proti širjenju virusa. Edini trajni odgovor na nasilni ekstremizem je zato pravičnost v družbi, je poudaril Luis Fernando Lisboa, brazilski škof, ki je do nedavnega deloval v Mozambiku.

Omejevanje verskega življenja

Pandemijo so za zatiranje človekovih svoboščin, vključno z versko svobodo, izkoristili tudi avtoritarni režimi. Na Kitajskem so oblasti med epidemijo strogo

omejile verske obrede in preprečevale celo dostop do spletnih prenosov. Kot so poročali na strani *Bitter Winter*, ki spremlja kršitve verske svobode na Kitajskem, so morali mnogi zapreti račune z versko vsebino na družbenih omrežjih. Po koncu ukrepov so številni verski objekti ostali zaprti, v drugih pa so v vsak kot namestili nadzorne kamere. Države po svetu so med pandemijo okrepile nadzorno tehnologijo za spremljanje gibanja prebivalcev, ki pa bo po koncu omejitev večinoma ostala in omogočala strožji nadzor verskih dejavnosti. Tudi v demokratičnih državah so omejitve močno zarezale v versko življenje. Medtem ko je večina verskih voditeljev z razumevanjem sprejela prepoved zbiranja pri obredih, pa je v nekaterih primerih prišlo do nesorazmerne obravnave različnih svoboščin.

Slepota za verske pravice

Poročilo opozarja na pojav "vljudnega preganjanja" v zahodnem svetu, ki z uveljavljanjem novih kulturnih norm spravlja vernike v konflikt z zakonodajo. Kot del tega lahko razumemo tudi nesorazmerno obravnavanje pravic, ki izhajajo iz verske svobode. Poročilo ugotavlja, da je prihajalo do jasnih zlorab omejitev verskih obredov, ponekod pa so oblasti na kršitve odgovorile celo z agresivnimi policijskimi ali vojaškimi ukrepi. V zvezni državi Nevada v ZDA so na primer lani veljali strožji ukrepi za obisk cerkvenih obredov kot za obisk igralnic na srečo, barcelonski kardinal Juan José Omella pa je ugotavljal, da lahko katedralo Sagrada Familia med turističnim ogledom obišče več ljudi kot med mašo. Nesorazmerne omejitve verskih dejavnosti so spodbudile razpravo o mestu verske svobode med človekovimi pravicami in odprle vprašanje, »ali so agresivno sekularne vlade sposobne ustrezno oceniti pomen« verske svobode, kot so zapisali v poročilu.

Strah poganja diskriminacijo

Strah in negotovost zaradi zdravstvenih in ekonomskih posledic pandemije sta sprožila iskanje grešnega kozla, ki bi mu lahko naprtili odgovornost za krizo. V tem položaju so se pogosto znašle verske manjšine, kot na primer muslimani v Indiji ali kristjani v Turčiji. Že prej prisotna diskriminacija verskih manjšin je omejila celo dostop do pomoči. Cecil Shane Chaudhry, izvršni direktor Komisije za pravičnost in mir v Pakistanu, je na primer opozoril, da so nekatere muslimanske humanitarne organizacije kristjanom odrekale pomoč v hrani in osnovnih potrebščinah. Kristjani v tej državi pogosto opravljajo najslabše plačane poklice,

ki jih je najbolj prizadela pandemija. V Indiji in nekaterih sosednjih državah se je okrepil etnični oziroma verski nacionalizem, ki verske manjšine spravlja v položaj drugorazrednih državljanov. Poročilo pa omenja tudi pozitivne primere, ko so verske skupnosti v težkem položaju nastopile skupaj. Na Cipru so muslimani turškega rodu v znak spoštovanja molili na grobu apostola Barnaba, ki ga grški kristjani zaradi omejitev niso mogli obiskati. Na Kubi pa se je prvič zgodilo, da so na nacionalni televiziji prenašali križev pot iz Vatikana in velikonočne slovesnosti.

Družina 2021/18